

یادداشت توصیفی

تابستان ۱۴۰۲

یادداشت توصیفی

معرفی نشریات و مجلات معتبر بین‌المللی و داخلی در حوزه صنایع
فرهنگی و خلاق

یادداشت توصیفی	نوع سند
فرهنگ	حوزه تخصصی
اندیشکده حکمروایی فرهنگ و صنایع خلاق	برنامه
معرفی نشریات و مجلات معتبر بین‌المللی و داخلی در حوزه صنایع فرهنگی و خلاق	عنوان
زهره اکبری	نگارنده / نگارندگان
	ناظر کیفی
	مشاور / مشاوران
	ارزیاب / ارزیابان
	موعد تحویل
۱۴۰۲	تاریخ انتشار
	مخاطب / کارفرما
مالکیت فکری و حق تألیف	
توضیح حق تألیف و مالکیت فکری	فرد / مؤسسه
-----	-----
-----	-----

جملات کلیدی

این نوشتار با هدف کمک به آشنایی با مهم‌ترین منابع و مآخذ، جهت نگارش و تولید مقالات و ارتقاء سطح دانش در زمینه صنایع فرهنگی و خلاق تنظیم شده است و مخاطبین آن در طیفی از دانشجویان و اساتید دانشگاهی، پژوهشگران، فعالین و تمامی دغدغه‌مندان این عرصه قرار می‌گیرند.

کلمات کلیدی صنایع فرهنگی و خلاق، پایگاه‌های علمی

گذری کوتاه

مفهوم نسبتاً نوظهور صنایع خلاق به سبب برخوردار بودن از ماهیت نرم و فرهنگی و توان‌افزایی اقتصادی، به عنوان یکی از الگوهای پیشران در سیاستگذاری‌های فرهنگی و اقتصاد فرهنگ در دنیا شناخته می‌شود. برخورداری صنایع خلاق از ماهیت نرم و فرهنگی و قابلیت اقتصادی، موقعیت ویژه‌ای به آن می‌بخشد، به گونه‌ای که یکی از عرصه‌های مهم تحقق و پویایی توسعه پایدار، محسوب می‌شود. بر اساس آخرین آمار از موسسه یونسکو، حجم بازار صنایع خلاق از تولید ناخالص جهانی به میزان ۳.۱ درصد است و ۶.۲ درصد از کل اشتغال را تشکیل می‌دهد^۱. با اندکی احتیاط و با مدنظر قرار دادن عدم انفکاک علم از صنعت در دنیای امروز می‌توان ادعا کرد، تولیدات علمی نسبتاً همراستا با اهمیت روزافزون ماهیت صنایع خلاق به ویژه در توسعه اقتصادی و فرهنگی رو به گسترش بوده است. پایگاه‌های علمی- پژوهشی معتبری در جهان در زمینه نشر به‌روزترین مقالات و داده‌های پژوهشی صنایع فرهنگی و خلاق، ایجاد شده‌اند و در تقویت و بسط دانش منطبق با اهداف خود، اهتمام ورزیده‌اند. به طور نمونه، مجله صنایع خلاق (Creative Industries Journal) به عنوان مهم‌ترین مرجع اختصاصی از ابتدای سال ۲۰۲۳ تاکنون، ۱۹ مقاله در قالب موضوعات کلان صنایع فرهنگی و خلاق نظیر مباحث مرتبط با نوآوری یا عرصه‌های تعریف‌شده ذیل صنایع فرهنگی و خلاق اعم از فیلم، موسیقی، پژوهش، گردشگری، رسانه و... را منتشر کرده است.

این نوشتار با هدف کمک به آشنایی با اصلی‌ترین منابع و مأخذ بین‌المللی و داخلی، جهت نگارش و تولید مقالات و ارتقاء سطح دانش در زمینه صنایع فرهنگی و خلاق تنظیم شده است و مخاطبین آن در طیفی از دانشجویان و اساتید دانشگاهی، پژوهشگران، فعالین و تمامی دغدغه‌مندان این حوزه میان‌رشته‌ای قرار می‌گیرند. دامنه موضوعات هر پایگاه علمی، در قسمت توضیحات هر بخش، ارائه شده است و نویسندگان، جهت کسب اطلاعات بیشتر می‌توانند به لینک درج‌شده در ستون دوم مراجعه نمایند.

1. UNESCO (2022), Shaping Policies for Creativity, Addressing Culture as a Global Public Good.

۱. لیست نشریات و مجلات معتبر بین‌المللی در حوزه صنایع فرهنگی و خلاق

ردیف	نام مجله / نشریه	لینک مجله / نشریه	توضیحات
۱	(Creative Industries journal) مجله صنایع خلاق	https://www.tandfonline.com/action/journalInformation?show=aimsScope&journalCode=rcij20	مجله صنایع خلاق یکی از معتبرترین و به روزترین پایگاه‌های علمی در این عرصه است. دامنه حوزه‌های موضوعی این مجله، وسیع بوده و شامل مطالعاتی در زمینه انواع صنایع خلاق اعم از تبلیغات، معماری، بازار هنر، صنایع دستی، طراحی، مد، فیلم، نرم‌افزارهای تعاملی اوقات فراغت، موسیقی، هنرهای نمایشی، انتشارات، تلویزیون و رادیو می‌شود.
۲	(Makings) مجله میکینگز	https://makingsjournal.com	مجله پژوهشی میکینگز با فراهم‌آوری دسترسی آزاد و به‌روز در زمینه صنایع خلاق و فرهنگی بر موارد زیر متمرکز است: <ul style="list-style-type: none"> • اقتصادهای جایگزین و حاشیه‌ای • کارآفرینی فرهنگی • سیاستگذاری فرهنگی و مقررات رسانه‌ای • شیوه‌های ساخت و تولید صنایع دستی • برابری و تنوع در صنایع خلاق
۳	Journal of Creative Industries and Cultural Studies (JOCIS) مجله صنایع خلاق و مطالعات فرهنگی	https://jocis.org	این نشریه علمی بین‌المللی با هدف تولید، اشتراک، انتشار و انتقال دانش در زمینه صنایع خلاق و فرهنگی فعالیت می‌کند. مجله صنایع خلاق و مطالعات فرهنگی، علاوه بر به کارگیری مدل‌های کلاسیک و مصاحبه با متخصصان، خلاصه‌ای از مطالعات و بررسی رویدادهای علمی را مرکز توجه قرار داده است.
۴	Special Issue «The Creative and Cultural Industries towards Sustainability and Recovery» ویژه‌نامه « صنایع خلاق و فرهنگی به	https://www.mdpi.com/journal/sustainability/special_issues/Creative_Cultural_Industries	این ویژه‌نامه، پیرامون موارد زیر در تولید و توسعه دانش در زمینه صنایع فرهنگی و خلاق، سهیم است: <ul style="list-style-type: none"> • صنایع خلاق • اقتصاد خلاق • توسعه منطقه‌ای • نوآوری و تحول دیجیتال • توسعه پایدار • بهبودی از همه‌گیری کووید ۱۹

	سمت پایداری و بهبود»		
۵	IAFOR journal of cultural studies مجله مطالعات فرهنگی	https://iafor.org/journal/iafor-journal-of-cultural-studies/?gclid=Cj0KCQiAt66eBhCnARIsAKf3ZNGNLIJc-EsHLutcS6zEdfqRwNQILexRj66if0YTSIBDVhaI90p3BKgaAuq9EALw_wcB	این مجله بین‌رشته‌ای مستقل بین‌المللی که امکان مطالعه رایگان را برای خوانندگان فراهم می‌کند، در زمینه‌های گسترده‌ای چون فرهنگ، صنایع فرهنگی، توسعه اجتماعی، هنر، دیجیتال، فلسفه و ... فعال است. بیشترین تمرکز مجله بر مطالعات فرهنگی آسیا است اما نویسندگانی را از سراسر جهان برای نگارش جذب می‌کند. اولین شماره مجله در ژانویه ۲۰۱۶ منتشر شد و در حال حاضر هر دو سال یکبار، انتشار عمومی می‌یابد.
۶	International Journal of Cultural Studies مجله بین‌المللی مطالعات فرهنگی	https://journals.sagepub.com/home/ics	مجله بین‌المللی مطالعات فرهنگی یک مکان پیشرو در زمینه بازنگری در شیوه‌ها، فرآیندها، متون و زیرساخت‌های فرهنگی فراتر از چارچوب‌های سنتی ملی و تعصبات منطقه‌ای است و به منظور احیای مطالعات فرهنگی در برابر خطرات جامعه‌گرایی و انحرافات فکری تأسیس شده است. هویت مجله بین‌المللی مطالعات فرهنگی، فضای مهمی را برای نوآوری نظری و روش‌شناختی در تحقیقات فرهنگی جهانی و صنایع فرهنگی فراهم می‌کند.
۷	Creative boom	https://www.creativeboom.com/page/about-us	Creative Boom یکی از مجلات برجسته بریتانیا است که از سال ۲۰۰۹ به طور اختصاصی بر صنایع خلاق متمرکز است. به اشتراک‌گذاری اخبار جدید صنایع خلاق، مصاحبه با فعالین این حوزه، به روزرسانی منابع و کتب و کاوش صنایع خلاق در مجله‌ها و پادکست‌ها نیز از اهداف این منبع علمی است.

۲. نشریات و مجلات داخلی در حوزه فرهنگ و صنایع فرهنگی و خلاق

بررسی‌ها، حکایت از محدودیت منابع و مآخذ داخلی اختصاصی و متمرکز بر صنایع خلاق و فرهنگی دارد. از این‌رو، لیست زیر به طور کلی بر محتوای فرهنگ، مطالعات فرهنگی، سیاست‌گذاری فرهنگی، جامعه‌شناسی فرهنگی و سایر حوزه‌های مربوط به فرهنگ استوار است. چه بسا، نویسندگان علاقه‌مند به عرصه صنایع فرهنگی و خلاق نیز می‌توانند با مطالعه بخش توضیحات در جدول زیر، جهت دریافت ایده، نگارش و ارسال مقالات علمی و پژوهشی خود اقدام کنند. در اینجا، ذکر این موضوع که جامعه علمی با خلاء پایگاه‌های اختصاصی مرتبط با صنایع فرهنگی و خلاق روبه‌روست را نباید از نظر دور داشت^۲. این مهم در مقایسه با پیشرفت و چشم‌انداز رو به رشد نشریات و مجلات بین‌المللی فعال در این عرصه،

۲. ویژه‌نامه توسعه صنایع فرهنگی و خلاق که در انتهای جدول به ذکر توضیحاتی پیرامون آن پرداخته شده است، تنها مجله اختصاصی است که اخیراً با محوریت صنایع فرهنگ و خلاق، اقدام به پذیرش مقاله کرده است.

برجسته‌تر می‌شود و ضرورت جدیت نهادهای علمی-تحقیقاتی کشور به منظور ایجاد پایگاه دانش را بیش از پیش به میان می‌کشد.

ردیف	نام مجله/ نشریه	لینک مجله/ نشریه	توضیحات
۱	فصلنامه تحقیقات فرهنگی ایران	http://www.jicr.i/r	فصلنامه تحقیقات فرهنگی ایران، فصلنامه‌ای علمی و پژوهشی است که در حوزه مطالعات فرهنگی و جامعه‌شناسی فرهنگی فعالیت می‌کند. این فصلنامه با هدف کمک به گسترش شناخت از فرهنگ جامعه ایرانی و تحولات آن، توسط مؤسسه مطالعات فرهنگی و اجتماعی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و با همکاری انجمن مطالعات فرهنگی انتشار می‌یابد. با توجه به چرخش فرهنگی در حوزه معرفت‌شناسی و علوم اجتماعی، این فصلنامه تلاش می‌کند در حوزه تولید علم در کشور، خلاهای موجود را برطرف کند.
۲	فصلنامه مطالعات میان فرهنگی	https://icsq.journ/als.iau.ir	فصلنامه مذکور به منظور تولید دانش و معرفت علمی درباره مسائل فرهنگی، روندهای عمومی فرهنگی و هویت فرهنگی و انتشار اندیشه صاحب‌نظران در حوزه مطالعات فرهنگی منتشر می‌شود.
۳	فصلنامه مطالعات راهبردی فرهنگ	http://scsj.ricac.a/c.ir	فصلنامه مطالعات راهبردی فرهنگ به صاحب‌امتیازی پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات و با همکاری انجمن ایرانی مطالعات فرهنگی و ارتباطات به منظور تقویت و زمینه تحقق اهداف و سیاست‌های فرهنگی کشور به طور مستمر در حال انتشار است.
۴	فصلنامه جامعه‌شناسی فرهنگی	https://jcsjs.ir	این منبع علمی که در حوزه مطالعات فرهنگی و جامعه‌شناسی فرهنگی فعالیت می‌کند، با هدف کمک به گسترش شناخت از فرهنگ جامعه ایرانی انتشار می‌یابد. فصلنامه جامعه‌شناسی فرهنگی، پذیرای مقالات با محتوای علوم اجتماعی در تمامی گرایش‌های جامعه‌شناسی فرهنگی و روانشناختی و سلامتی اجتماعی و حوزه‌های مربوطه است.
۵	فصلنامه جامعه، فرهنگ و رسانه	http://www.jscm/.ir	این منبع، از طرف انجمن مطالعات فرهنگی و ارتباطات به منظور فراهم‌آوردن محیط فعال فکری برای پژوهشگران ملی و بین‌المللی با تمرکز بر حوزه‌های اجتماعی و فرهنگی و ارتباطاتی پایه‌گذاری شده است.

این فصلنامه دوزبانه (فارسی و انگلیسی) به منظور فراهم آوردن محیط فعال فکری برای پژوهشگران ملی و بین‌المللی با تمرکز بر حوزه مطالعات فرهنگی و ارتباطات پایه‌گذاری شده است.	http://www.jcsc.ir	فصلنامه مطالعات فرهنگی و ارتباطات	۶
به زعم گردآوردندگان این مجموعه، هر صورتبندی گفتمانی معنابخش به حیات و هویت انسانی در پیشینه میراث جوامع، می‌تواند در حوزه فعالیت فصلنامه مطالعات تاریخ فرهنگی قرار گیرد. فصلنامه مطالعات تاریخ فرهنگی به صاحب امتیازی انجمن ایرانی تاریخ، شکل گرفته است و از تمامی رشته‌های علوم انسانی از جمله هنر، باستان‌شناسی و مردم‌شناسی و محققان رشته‌های تاریخ علم، علوم پایه، فنی و مهندسی، کشاورزی، سلامت و بهداشت، دعوت به ارسال مقاله نموده است.	https://chistorys.ir	فصلنامه مطالعات تاریخ فرهنگی (پژوهشنامه انجمن ایرانی تاریخ)	۷
مبنای شکل‌گیری نشریه جامعه‌پژوهی فرهنگی آن است که بررسی مسائل اجتماعی، فارغ از زمینه‌های فرهنگی آن‌ها، تلاشی غیرمنطقی، غیرعلمی و غیر واقع‌بینانه است. زیرا هیچ پدیده یا واقعه اجتماعی را نمی‌توان یافت که در بستری فرهنگی پدید نیامده و یا جنبه و صبغه فرهنگی نداشته باشد. از این رو، بررسی روابط دوجانبه امور اجتماعی و امور فرهنگی و توجه وافی به مناسبات تنگاتنگ آن‌ها با یکدیگر، که اهتمام نشریه بر آن است، ضرورت و اولویت تام دارد.	https://socialstud.y.ihcs.ac.ir	نشریه جامعه‌پژوهی فرهنگی	۸
نشریه مطالعات رهبری فرهنگی با هدف نشر نظریه‌ها، نتایج تحقیقات و دستاوردهای علمی و پژوهشی، مقالات علمی-پژوهشی در رشته مدیریت کلیه گرایش‌ها و رشته‌های علوم اجتماعی با گرایش‌های فرهنگی و سایر موضوعات مرتبط با نظام‌های فرهنگی، رهبری، مدیریت فرهنگی و رهبری فرهنگی منتشر می‌شود.	https://clsj.ir	نشریه مطالعات رهبری فرهنگی	۹
این فصلنامه، وابسته به دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی بر موضوعاتی چون رصد و مهندسی فرهنگی کشور، آسیب‌شناسی و ساماندهی فرهنگ عمومی، پیش‌نیازها، ملزومات و عوامل مؤثر بر ارتقاء علمی و فرهنگی کشور، پیش‌نیازهای فرهنگی تحقق چشم‌انداز ۲۰ ساله کشور و... تمرکز و توجه دارد.	https://www.jsfc.ir/journal/about	فصلنامه راهبرد فرهنگ	۱۰
این ویژه‌نامه ذیل مجله علمی سیاستنامه علم و فناوری در پی مقالاتی است که فارغ از الزامات ساختاری غیرضروری، به تحلیل و روایت مستدل و مبتنی بر شواهد عینی بپردازند و از منظر سیاستگذاری و اقدامات مدیریتی حائز اثربخشی باشند. آثاری که بر فهم نوآورانه از بافتار کنونی صنایع فرهنگی بنا شده باشند یا	http://stpl.ristip.sharif.ir/page_16.html	ویژه‌نامه توسعه صنایع فرهنگی و خلاق	۱۱

دلالت‌های سیاستی قابل توجهی داشته باشند از منظر این ویژه‌نامه دارای اولویت پذیرش‌اند.			
---	--	--	--

پژوهشکده سیاست‌گذاری
دانشگاه شریف

spri.sharif.ir

spri@sharif.ir

[sharif.policy](https://www.instagram.com/sharif.policy)

[sharif-policy](https://www.linkedin.com/company/sharif-policy)

t.me/spri1

تهران، بلوار تیموری، میدان تیموری، محوطه آموزش دانشگاه شریف،
پژوهشکده سیاست‌گذاری دانشگاه شریف

۰۲۱-۶۶۰۶۵۱۴۰

